

محسن تاجیک
روزنامه‌نگار

صفحه حافظه روزنامه فرهیختگان شنبه هر هفته با خبرها و روایت‌هایی از روزنامه‌ها و رسانه‌های سال‌های گذشته در همان هفته «حافظه» تاریخی شما را به چالش می‌کشد. **مروزی بر وقایع ۱۵ آذر در شما ره امروز از نظر می‌گذرد.**

دیروز این هفته

۱۵ آذر:

۱۳۸۴ / شهادت ۹۴ نظامی و خبرنگار در سقوط هواپیمای سی-۱۳۰

هواپیمای نظامی سی-۱۳۰ که جمعی از خبرنگاران و نیروهای نظامی را برای حضور در نمایش نظامی به بندرعباس منتقل می‌کرد، در شهرک آذری تهران دچار سانحه شد و تمامی سرنشینان آن و تعدادی شهروند که در محل سقوط حاضر بودند، به شهادت رسیدند.

۱۶ آذر:

۱۳۳۲ / اعتراض خونین دانشجویان به سفر معاون رئیس جمهور آمریکا به ایران

ساعت ۱۰ صبح ۱۶ آذر درحالی که قوای نظامی شهربانی در اطراف دانشگاه تهران حضور داشتند، اعتراض دانشجویان دانشگاه تهران به سفر نیکسون، معاون رئیس جمهور آمریکا به ایران که با هدف بررسی شرایط ایران پس از کودتا انجام شده بود، شروع شد و پس از حمله نیروهای نظامی به دانشکده‌ها و کلاس‌های درس سه دانشجو به نام‌های مهدی شریعت‌رضوی، احمد قندچی و مصطفی بزرگ‌نیا به شهادت رسیدند.

۱۸ آذر:

۱۳۳۲ / سفر نیکسون، معاون رئیس جمهور آمریکا به ایران

درحالی که دانشگاه‌ها و فضای کشور همچنان منتهب و تحت‌تاثیر اتفاقات ناگوار ۱۶ آذر بود و دانشجویان به مناسبت سوم شهادی دانشگاه به دنبال برگزاری تظاهراتی در دانشگاه بودند، نیکسون، معاون رئیس جمهور آمریکا به همراه همسر و هیات‌همراه وارد تهران شدند.

۱۳۷۰ / حزب بعث عراق رسماً تجاوزگر جنگ ۸ ساله با ایران معرفی شد

سازمان ملل متحد با انتشار بیانیه‌ای رسماً صدام، رئیس حزب بعث عراق را آغازگر جنگ هشت‌ساله علیه جمهوری اسلامی ایران معرفی کرد.

۱۹ آذر:

۱۳۶۱ / برگزاری اولین دوره انتخابات مجلس خبرگان رهبری

اولین دوره انتخابات مجلس خبرگان رهبری با مشارکت حدود ۱۸ میلیون نفر برگزار شد و ۷۵ نماینده مردم راهی مجلس خبرگان شدند و اولین اجلاس‌هی این مجلس مرداد ۶۲ برگزار شد. انتخاب آیت‌الله منتظری به‌عنوان قائم‌مقام رهبری در آبان ۶۴ و انتخاب آیت‌الله خامنه‌ای به‌عنوان رهبر جدید انقلاب در سال ۶۸ دو اقدام مهم این مجلس بود.

۱۳۶۳ / تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی

با دستور امام‌خمینی شورای عالی انقلاب فرهنگی تأسیس شد. پیش از آن و در اول اردیبهشت ۵۸ با نظر امام‌خمینی دانشگاه‌ها برای پاک‌سازی از گروه‌های مسلح و اسلامی شدن تعطیل شد و مسئولیت این امر برعهده شورای انقلاب فرهنگی قرار گرفت.

۲۰ آذر:

۱۳۶۰ / شهادت سومین شهید محراب

آیت‌الله سیدعبدالحسین دستغیب، امام‌جمعه شیراز و نماینده این شهر در مجلس خبرگان قانون اساسی هنگام عزیمت به محل اقامه نمازجمعه شیراز توسط مجاهدین خلق به شهادت رسید و سومین شهید محراب لقب گرفت.

۲۱ آذر:

اهدای دکتری افتخاری دانشگاه تهران به عامل کودتا

نیکسون در روز سوم و پایانی سفرش به ایران پای به دانشگاه تهران گذاشت. همانجایی که پنج‌روز قبل دانشجویان را به رگبار بستند. مراسم باشکوهی در استقبال از نیکسون در دانشکده حقوق برگزار شد و وی درباره شرایط صلح در ایران و منطقه سخنرانی کرد و نهایتاً دکتری افتخاری از سوی دولت زاهدی به نیکسون اهدا شد.

کریسچی:

آمریکا از هیچ دشمنی‌ای با ایران دریغ نکرده، مگر می‌شود با چنین دولتی مذاکره کرد؟!

روزنامه همشهری ۱۸ آذر ۷۵ بخشی از گفت‌وگوی غلامحسین کریسچی، شهردار تهران با دو خبرنگار آمریکایی را منتشر کرد. کریسچی در گفت‌وگو با «یواس‌ای تودی» درباره شرایط کاندیداتوری خان‌ها در انتخابات ریاست‌جمهوری گفت: «در قانون اساسی ما قید شده است که رئیس‌جمهور باید از رجال کشور باشد و شورای نگهبان مرجع تفسیر قانون است و این حق شورای نگهبان است که بگوید منظور از رجال چیست اما به لحاظ عملی و با در نظر گرفتن واقعیت‌ها باید بگویم رئیس‌جمهور شدن علاوه‌بر آنچه در قانون اساسی و قوانین دیگر آمده است، مستلزم داشتن ویژگی‌های مهمی است. به‌هرحال اداره دستگاه اجرایی کشور کار پیچیده و دشواری است. باید کسی باشد که توان و تجربه قابل‌توجه داشته باشد. ما ۲۴ وزارتخانه داریم که هیچ کدام وزیر زن ندارند، خوب این نمی‌شود که حالا بدون تجربه کردن در این سطوح و مراتب مختلف انتظار داشته باشیم خان‌ها

محتشمی‌پور:

عقب‌نشینی در برابر آمریکا نابودی ما را در پی خواهد داشت

علی‌اکبر محتشمی‌پور، عضو شورای مرکزی مجمع روحانیون مبارز ۱۸ آذر ۷۲ در مراسم روز زن در شهر کاشان درباره ملاقات بیل کلینتون، رئیس‌جمهور آمریکا با سلمان رشدی، نویسنده کتاب موهن «آیات شیطانی» گفت: «حکمی را که پنج‌سال قبل حضرت امام در جماران صادر کردند، در مورد یک انسان پست و مزدور سلمان رشدی صادر کردند. کسی که دنیای کفر و استکبار او را بلند کرده بود تا اسلام و مسلمین و ارزش‌ها را زیرسوال ببرد، درحالی که تمام سران و رهبران مترجع کشورهای اسلامی خفه می‌شوند و سکوت همه جا را فرامی‌گیرد اما از گوشه جماران یک پیرمرد ۹۰ساله فریاد می‌کشد، دنیا را پر از نور می‌کند و دشمن را به خود می‌لرزاند و اصول دین و تاریکی و جهل از نور می‌ترسند و این امام و این سلاله زهرار در چنین فضایی، وقتی حکم و فتوای اعدام و مرگ یک شیطان و یک عروسک دست یک شیطان و استکبار را صادر می‌کند، می‌بیند که راس استکبار جهانی و رئیس‌جمهور آمریکا کلینتون به‌عنوان ابراز کینه و خشم و نفرت نسبت به اسلام و قرآن و جمهوری اسلامی و انقلاب و در راس همه ارزش‌ها رهبری و در راس همه ارزش‌ها در طول تاریخ بعد از معصومین، امام‌بزرگوار می‌آید آن شیطانک و عروسک استعماری را از انگلیس فرامی‌خواند و با عزت و احترام در کاخ سفید با او

ملاقات می‌کند که با این حرکت خود در مقابل همه ایمان و توحید اعلام جنگ می‌کند. آیا سزاوار است که ما در جمهوری اسلامی که این همه عزت و قدرت دارد و همه را امام به ما داده، پنج سال بعد از وفات این شخصیت بی‌بدیل افرادی از ما بیایند و خود را اینقدر کوچک کنند که بگویند ما بیاییم دست‌بسته در مقابل این دشمن قرار بگیریم. امام تو و اسلام تو و رهبر تو این دشمن را ذلیل کرده و به خاک‌سیاه نشاند و تو اینقدر شعور سیاسی نداری و ارزش خود را درک نمی‌کنی و نمی‌فهمی که خداوند به تو چه داده است و چه ارزشی به تو عطا کرده که اینقدر خود را ساده در طبق گذاشته‌ای و در مقابل دشمن فروتنی می‌کنی، مگر دشمن تو را می‌پذیرد؟ او تو را نابود می‌کند. امروز ما هرچه داریم از عزت اسلام داریم و امام ما در یک فرازی از سخنان گهربار خود می‌گوید مبارزه ما و جنگ ما با دشمنان خدا تا هنگامی ادامه دارد که ندای الله اکبر و مرگ بر آمریکا بر فراز همه ماذنه‌ها و ناقوس‌های کلیساها به صدا دربیاید و این را برای من و شما و همه آنهایی که درک سیاسی دارند می‌فرمایند فراموش نکنید که اگر یک قدم به عقب بردارید، دشمن شما را تعقیب می‌کند و از بین می‌برد و حیثیت و شرف و عزت شما را بر باد می‌دهد. دشمن را نباید رها کرد و باید تا نابودی او را تعقیب کرد.»

هاشمی‌رفسنجانی:

اوباما هم همان حرف بوش را می‌زند

هاشمی‌رفسنجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ۱۹ آذر ۸۷ در خطبه‌های نماز عید قربان در تهران درباره اتهامات باراک اوباما، رئیس‌جمهور منتخب آمریکا پیرامون فعالیت‌های هسته‌ای ایران گفت: «رئیس‌جمهور منتخب آمریکا [اوباما] در این دو، سه روز حرف زده و همان حرف‌هایی را که آقای بوش قبلاً می‌گفت با ادبیات کمی متفاوت تکرار می‌کند. باز ایران را دنبال بمب هسته‌ای و حامی تروریسم عنوان می‌کند؛ تروریسمی هم که اینها می‌گویند حزب‌الله و حماس هستند. حزب‌الله نیروی مقاومت لبنان است و کشورشان را از شر اشغال اسرائیل نجات داده است. حماس هم نماینده مظلوم‌ترین مردم امروز دنیاست و این گونه که گفتیم در غزه زندگی و دفاع می‌کند. آیا اینها تروریست هستند یا تروریست کسانی هستند که از آن طرف دریاها می‌آیند و مردم را به این روز سیاه می‌اندازند؟ اسرائیلی که اصلاً با ترور خلق شد، به وجود آمد و هنوز هم با اینکه ظاهراً یک دولت است، باز با ترور و کارهایی از این قبیل می‌خواهد خود را حفاظت کند. آن وقت شخصی از آن طرف دریاها می‌گوید که ایران حامی تروریسم است و شرط می‌کند که شما تعلیق کنید تا ما با شما حرف بزنیم. ببینید که چقدر این حرف بی‌معناست. در این ۳۰ سال هم همیشه شما می‌خواستید ما با حرف بزنید و ما نمی‌زدیم، حالا شما شرط سنگین می‌گذارید و می‌گویید تعلیق کنید تا ما با شما حرف بزنیم؟! یادتان رفته زمانی که گروه‌گان‌ها در ایران بودند و نماینده‌های شما می‌آمدند امام از قم فرمودند که برگردند و آنها برگشتند. یادتان رفته که کم فاریین با تذکره ایرلندی اینجا آمد و مسئولان ما حاضر نشدند و او حرف بزنید و مدیران سطح دوم و سوم با وی حرف زدند. انصافاً خوب نیست و من انتظار ندارم کسی که خود را از قاره آفریقا و نژاد سیاه‌پوست مظلوم در آمریکا می‌بیند، حرف‌هایی که امثال بوش باید بزنند را تکرار کند. من

صحبت می‌کنم ما نمی‌خواهیم با آمریکا دعوا و جنگ کنیم و با آن درگیر شویم. ما می‌خواهیم حق خودمان را در استفاده از علوم و فنون دنیا داشته باشیم و روی پای خود بایستیم. از کشورهای اروپایی هم انتظاری نداریم. شما باز صحبت از تشویق و تنبیه می‌کنید؛ ما نه تشویق شما را می‌خواهیم و نه تنبیه‌تان می‌تواند ما را از راه باز بدارد. ما می‌دانیم که اصل مسأله این است که شما با تفکر انقلاب اسلامی ما که مخالف دخالت قدرت‌های بیگانه در سرنوشت دولت‌ها و ملت‌های دیگر است، موافق نیستید. اصل مسأله شما این است. مسأله هسته‌ای، تروریسم و حقوق بشر بهانه و یک پوشش است.»

سیدمحمد خاتمی:

کاری نکنید که بگویم از سالن بیرون‌تان کنند!

اگر عده‌ای از اصلاح‌طلبان با طرح مرتب عبور و مرور ترافیک را سنگین نمی‌کردند وضع بهتری داشتیم

صبح دوشنبه ۱۶ آذر ۸۳ سیدمحمد خاتمی، رئیس دولت اصلاحات پس از سه سال به مناسبت روز دانشجو در دانشکده فنی دانشگاه تهران و سالن شهید چمران که مملو از جمعیت بود و عده‌ای به علت کمبود جا بیرون از سالن بودند، حاضر شد. پس از اظهارات نمایندگان تشکل‌های دانشجویی خاتمی قصد داشت به برخی اظهاراتی که در این جلسه مطرح شد پاسخ دهد اما تعدادی از دانشجویانی که طرفدار جنبش دوم خرداد و اصلاحات بودند، شعارهایی درباره تحریم انتخابات دادند و سخنان رئیس‌جمهور مکرراً از سوی این عده قطع شد. با اوج گرفتن شعارهای این طیف از دانشجویان، خاتمی گفت: «اصلاً جایگاهی است که باید دموکراسی رعایت شود، فقط دیکتاتورها هستند که غیرخودشان را قبول ندارند و امیدواریم در دانشگاه‌ها دموکراسی رعایت شود.» در این هنگام دانشجویان شعار دادند: «خاتمی توبه ما پشت کردی» خاتمی پاسخ داد: «الان که رویم به سوی شماست.» خاتمی همچنان اجازه

می‌خواست تا بتواند چند کلمه‌ای صحبت کند، بازهم تعدادی از دانشجویان شعار می‌دهند: «فقط بیرون» خاتمی می‌گوید: «نوبت بیرون هم می‌رسد» شعارهای پراکنده در سالن ادامه یافت و خاتمی در واکنش به این بی‌نظمی گفت: «اگر بنا باشد که حرف نزنم همین حالا می‌روم» در این هنگام مجری برنامه که وحید قبادی از فعالان و اعضای قدیمی انجمن دانشگاه تهران بود از دانشجویانی که خواهان صحبت کردن رئیس‌جمهور هستند، خواست تا کف بزنند، اما همان دانشجویان مذکور شعار دادند «بازم حرف بزنم حرف» خاتمی گفت: «ان‌شاء‌الله بعد از بنده کسانی خواهند آمد که عمل خواهند کرد اما من اول شهادت روشنفکری‌ام را بدهم» دوباره دانشجویان شروع به هوشکشدن کردند که خاتمی با عصیانیت گفت: «کاری نکنید که بگویم بیرون‌تان کنند، تحمل کنید، بهتر است انسان‌هایی که تحمل حرف ندارند به قدرت نرسند، در همه چیز انحراف ایجاد کرده‌اید و نمی‌گذارید چهار کلمه حرف بزنم.» خاتمی در بخش دیگری از اظهاراتش ادامه داد: «اگر همه اصلاح‌طلبان بدون احساسات با شعارهای آغازین حرکت اصلاح‌گری حرکت می‌کردند و با طرح مرتب عبور و مرور ترافیک را سنگین نمی‌کردند، قطعاً امروز وضعی بهتر از این داشتیم، نباید کار به جایی برسد که در متن جنبش اصلاحات تجربه‌ای که در سال ۵۲ و ۵۳ توسط مجاهدین خلق ایجاد شد، تکرار شود و کسانی پیدا شوند که تحت‌نام دین علیه دین قیام کنند. امروز متأسفانه در اردوگاه اصلاح‌طلبان صداهایی می‌شنویم که دشمنان این ملک و ملت آن را بیان می‌کنند.»

آیت‌الله منتظری:

انتقادهای جوری نباشد که برای رادیوهای بیگانه و دشمنان خوراک درست کند

آیت‌الله منتظری ۱۵ آذر ۵۹ در خطبه‌های نمازجمعه قم درباره اوضاع سیاسی روز و جریاناتی که در کشور می‌گذرد، اظهار داشت: «هر روزی از یک راه دشمنان می‌خواهند ایجاد فتنه کنند، جنگ درست کنند، من و شما باید هوشیار باشیم، توجه داشته باشیم گول نخوریم. من توصیه می‌کنم به همه ملت، به همه گروه‌ها اگر نسبت به هم انتقاد دارید، انتقاد سازنده و دوستانه مانعی ندارد اما جوری نباشد که انتقادها خوراک برای رادیوهای بیگانه و دشمنان درست بکنند و آنها بفهمند که بین ما عداوت اختلاف هست. اینجوری نباید باشد و به گروه‌هایی که در ایران هستند، دوستانه تذکر می‌دهم به ملت ببینند، به جمع ببینند، جدا از اجتماعات مردم نباشند. اگر از اجتماع جدا باشند دشمن به فکر سوءاستفاده از آنها می‌افتد. من خدای نکرده نمی‌خواهم گروه‌ها

و جدت رهبر انقلاب بنامند.»

عبدالله نوری:

مسئله ما با آمریکا بر سر اصول است و با تغییر رئیس‌جمهور است و آمریکا، اتفاقی نمی‌افتد

عبدالله نوری، وزیر کشور دولت اول سازندگی ۲۱ آذر ۷۱ در جلسه پرسش و پاسخ با دانشجویان استان کرمانشاه درباره مسائل مختلف کشور سخنرانی کرد. نوری در این جلسه درباره سیاست جمهوری اسلامی در قبال آمریکا پس از روی کار آمدن بیل کلینتون دموکرات به عنوان رئیس‌جمهور در این کشور گفت: «مسئله ما با آمریکا بر سر اصول است. آمریکا اصول ما را قبول ندارد و ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که با آمدن رئیس‌جمهور جدید وی یک‌باره مسلمان و انقلابی شده و اصول ما را قبول کند.» نوری در بخش دیگر اظهاراتش درباره تدابیر ایران برای مقابله با برنامه‌های ماهواره‌ای گفت: «این خواست نظام‌های جهانی است، نظر و القانات خود را از طریق یک شبکه گسترده ماهواره‌ای به میلیاردها جمعیت جهان انتقال دهند که بعد از آن نیز مقاصد اجتماعی است. آنچه باید با آن مقابله کنیم دقیقاً مقابله همگون و همسان فرهنگی است که برگردن اوقات فراغت و تامین نیاز نسل جوان در مسائل مختلف از جمله آن است.»

عباس دوزدوزانی:

اعضای شورای شهر مشاغل دیگر داشتند و تمام وقت در شور فعالیت نمی‌کردند

عباس دوزدوزانی، عضو شورای مرکزی حزب مشارکت و رئیس شورای شهر دوره اول تهران پس از چند ماه از شروع فعالیت این شورا از سمت خود استعفا داد. سعید حجاریان، نایب‌رئیس شورای شهر علت این استعفا اختلافات شورای شهر تهران و سازمان فرهنگی هنری تهران اعلام کرد. دوزدوزانی ۱۷ آذر ماه در گفت‌وگو با روزنامه ایران درباره علت استعفای خود می‌گوید: «استعفای من به مسأله سازمان فرهنگی و هنری ربطی ندارد. وظایف شورای شهر می‌طلبید که من اعضای آن را به‌صورت تمام‌وقت به‌حضور و فعالیت در ساختمان شورای شهر فرابخوانم اما به علت عدم‌پذیرش این تقاضا از سوی دیگر اعضا، استعفا کردم. به همکاران گفته بودم شورا فعالیت خود را تازه آغاز کرده است، لذا نیاز مبرم به تلاش همه‌جانبه دارد و باید سازمانی در شهرداری تأسیس کنیم تا بتوانیم مشکلات شهری را از آنها دنبال کنیم، پس شما اعضای شورای شهر باید مشاغل دیگر را کنار بگذارید و تمام‌وقت در اختیار شورا باشید ولی دیدم آنها توجهی به این ضروریات ندارند. چند بار به آنها تذکر دادم، نهایتاً به صورت مکتوب به همکاران گفتم اگر به ضروریات توجه نکنید، استعفایم دهم. شورای شهر نیاز به نشاط و همکاری جدی دارد تا فعالیت آن نمود عینی در جامعه پیدا کند ولی متأسفانه عدم‌نشاط باعث شد تا فعالیت ما چشمگیر نباشد. طی نامه‌ای که به صورت محرمانه بین اعضا پخش کردم نوشتیم که در مرگ تدریجی به سر می‌بریم. احساس می‌کنم این مسئولیت سهل و آسان است و آنها هم در تماس با بنده گفتند که مطالب همگی صحیح و درست است اما دیروز دیدم طرح استعفای من در دستور جلسه قرار گرفته و اکثریت به آن رای داده‌اند.»

نطق نوری:

آمریکابه وسیله نهضت آزادی و ملی‌گراها در حال نفوذ در دانشگاه‌هاست؛ این یک خطر است

علی‌اکبر ناطق نوری، رئیس مجلس شورای اسلامی ۱۷ آذر ۷۸ گفت: «ما از سال‌های نخست تأسیس دانشگاه در ایران همواره شاهد جنبش‌های دانشجویی علیه استکبار و استبداد برای کسب استقلال و آزادی بوده و هستیم. ۱۶ آذر در واقع روز مبارزه با استکبار است. اولین گروه‌هایی که به نهضت حضرت امام (ره) پیوستند، تشکل‌ها و گروه‌های دانشجویی بودند. آمریکاییان وقتی دیدند مرکز مبارزه و مقاومت در جنگ، دانشگاه بوده است، اخیراً به وسیله عوامل نفوذی و لیبرال‌ها و ملی‌گراها در حال نفوذ در دانشگاه‌ها هستند؛ همان کسانی که قبل از انقلاب به آمریکا دل بسته بوده‌اند. جریان نهضت آزادی و ملی‌گرایانی که دل به آمریکا بسته بودند و بسته‌اند و تجربه مدیریت ضعیف‌شان را نشان داده‌اند امروز می‌خواهند در دانشگاه نفوذ کنند. اگر پرونده آن روزها بررسی شود، اینها باید راجع به کردستان محاکمه شوند. برای اولین بار در تاریخ دانشگاه ایران زرمزه حمایت از آمریکا در دانشگاه‌ها شنیده می‌شود و این خطر است. آمریکاییان این مسأله راه انداخته‌اند تا در کشور اختلاف ایجاد کنند و این مرکز را هم بپاشند.»